

Za památkami Staré Hostivaře a podél Botiče do Záběhlic

Říjnová vycházka vedla za památkami Hostivaře, velmi staré obce, která si dlouho uchovala venkovský ráz. Zdejší území bylo osídleno již v pravěku, ve středověku to byla důležitá lokalita v blízkosti Prahy, vyhledávaná hlavně kupci. Vedly tudy staré obchodní cesty a kupci tu nacházeli útočiště a odpočinek před vstupem se zbožím za brány Prahy.

Vycházku jsme zahájili u Toulcova dvora, na místě, kde stávala na vyvýšenině nad Botičem gotická tvrz střežící tento prostor. Po staletí byl objekt přestavován a rozšiřován a sloužil jako zemědělská usedlost s hospodářským dvorem a polnostmi. Podle posledního hospodáře získal označení Toulcův dvůr. Po r. 1945 byl využíván jako skladiště a výroba krmiv, chátral a teprve na popud a za nezměrného úsilí několika nadšenců bylo zde v roce 1995 zřízeno Ekologické centrum hl. m. Prahy.

Z Toulcova dvora jsme se přesunuli na místní hřbitov. Ze známých osobností je tu pochován spisovatel a kritik F. X. Šalda a politik Antonín Švehla, předseda agrární strany a jeden z prvorepublikových předsedů vlády.

Od hřbitova jsme sestoupili směrem ke kostelu. Cestou jsme se zastavili před klasicistním domem s medailonkem spisovatele a kněze V. B. Třebízského, který v Hostivaři působil jako kaplan.

V blízkosti kostela se nachází dřevěná zvonice původem snad ze 16. století se dvěma zvony, p. Marií a sv. Václavem. Kostel Stětí sv. Jana Křtitele byl původně románský, na přelomu 18. a 19. stol. upraven klasicistně a v poslední době opět renovován. Právě při obnově vnitřních maleb byly v roce 2007 objeveny cenné fresky zobrazující boha, Krista, světce a další postavy a církevní symboliku. Nález byl datován do roku 1300 a prohlášen za cenný i z hlediska celoevropského. Měli jsme štěstí, kostel byl otevřen, mohli jsme si prohlédnout interiér i fresky. Brzy po našem odchodu se v kostele konaly křtiny.

Po prohlídce kostela jsme došli k Botiči a frekventované silnici, která spojuje Hostivař s Jižním Městem. Tato komunikace vybudovaná v 70. letech protнула střed původní vesnice, kde je soustředěno nejvíce bývalých venkovských staveb: Švehlův statek a mlýn, Dolejší mlýn, Koukalův statek, statek Černých, Dvořákův.

Některé ze staveb mají základy ze 14. století. V posledních letech prošly rekonstrukcí a původnímu účelu už neslouží. Snad s výjimkou statku Černých, kde je jízárna a ustájeno 40 koní. Všechny jmenované stavby spolu s Toulcovým dvorem, kostelem a farou tvoří součást Vesnické památkové zóny Stará Hostivař.

Druhou část vycházky jsme věnovali putování přírodou podél Botiče. Botič pramení v lesích Okrouhlíku na Říčansku, protéká Průhonickým parkem, několika obcemi, údolími, městskými částmi Prahy a u Železničního mostu na Výtoni ukrytý v podzemí se vlévá do Vltavy. Jeho tok je téměř 33 km dlouhý. Náš úsek, kterým jsme procházeli, byl asi čtyřkilometrový a vedl z Hostivaře do Záběhlic. Původní tok potoka s přírodními meandry je v této části zachován a od r. 1968 chráněn jako přírodní památka. Příroda je tu místy skutečně panenská, ponechána vlastnímu osudu, pokud nepočítáme odstraňování vyvrácených stromů, udržování cest a úklid nepořádku z koryta potoka a jeho břehů. Toto hospodaření sleduje i zachování původních rostlin a drobných živočichů. V rozporu s tímto trendem je záměr developerů zastavět mnohahektarovou zeleň zvanou Trojmezí v sousedství Botiče obytnými domy, kancelářskými budovami, sportovišti apod.

To už jsme postoupili na území Záběhlic, zastavili se u bývalého hospodářského dvora Práče, prošli zahrádkářskou kolonií k Záběhlickému zámku s parkem, který je veřejnosti nepřístupný. Zbývala poslední část cesty s pohledem na spořilovské sídliště a sportoviště a byli jsme u cíle naší vycházky – Hamerského rybníka s půvabným venkovským kostelíkem Navštívení Panny Marie. Čekal nás zasloužený oběd.

Vycházka se nám vydařila i díky dobrému počasí. Pro ty, kteří se v těchto končinách ocitli poprvé, byla asi překvapením a zážitkem. Takovou porci nefalšované přírody na území Prahy nečekali!

Tak zase příště, a to v listopadu s Helenkou za památkami Libně. Už se těšíme!

Blanka Š.